

*Соломія Бідна
Валентина Водяна
(м. Тернопіль)*

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ І СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Еволюція технологічного підходу в освіті є складним і багатограним процесом, що відображає зміни в суспільстві, науці та технологіях. Від перших спроб стандартизації навчання до сучасних цифрових платформ, технології постійно впливали на методи та форми навчання.

Чимало авторів різнопланово досліджували розвиток технологічного підходу в освіті, зокрема, А. Анджеевська (Янкович, Беднарек, Анджеевська, 2015), Ю. Аннас (Дейніченко, Дейниченко, Аннас, 2024), Ю. Беднарек (Янкович, Беднарек, Анджеевська, 2015), Г. Дейниченко (Дейніченко, Дейниченко, Аннас, 2024), Т. Дейніченко (Дейніченко, Дейниченко, Аннас, 2024), І. Зязюн (Зязюн, 2001), Г. Романова (Романова, 2017), І. Княжева (Княжева, 2023), О. Янкович (Янкович, Беднарек, Анджеевська, 2015). В їхніх роботах висвітлюються концепції педагогічної технологізації, аналізуються сучасні методи інтеграції цифрових ресурсів у навчальний процес. Також у публікаціях розглядаються історичні аспекти технологічного підходу та його еволюція в педагогічній діяльності. Роботи авторів зосереджені на інноваційних технологіях навчання та їхній ефективності. Сукупність цих досліджень демонструє широкий спектр підходів до аналізу технологічних змін в освіті та підкреслює важливість міждисциплінарного підходу у вивченні цієї теми.

Поняття «технологія» походить від грецького слова «techne», що означає мистецтво або майстерність. У контексті освіти технологічний підхід почав формуватися ще в античні часи, коли філософи, такі як Сократ та Платон, розробляли методи діалогу та критичного мислення. Проте систематичне впровадження технологій у навчальний процес розпочалося значно пізніше.

У XVIII столітті швейцарський педагог Йоганн-Генріх Песталоцці наголошував на важливості створення «механізму освіти», який би дозволяв кожному підготовленому педагогу ефективно виховувати будь-яку дитину. Це передбачало чітке визначення цілей, вибір відповідних засобів та встановлення правил їх використання.

У XX столітті технологічний підхід в освіті зазнав значних трансформацій. У 1920-х роках американський психолог Сідні Прессі розробив перші механічні пристрої для автоматизованого тестування знань, що стало передумовою для подальшого впровадження програмованого навчання. У 1950-1960-х роках з'явилися аудіовізуальні засоби навчання, такі як магнітофони, телевізори та проектори, які активно використовувалися в освітніх закладах.

У 1960-1970-х роках акцент змістився на процес навчання. Розвиток програмованого навчання вимагав суворого врахування індивідуальних особливостей учнів. Це призвело до створення навчальних програм, поділених на модулі або «одиниці навчання», з відповідними інструкціями та дидактичними матеріалами.

У 1980-х роках розпочалося активне впровадження комп'ютерних технологій в освіту. Створення комп'ютерних лабораторій, дисплейних класів та використання електронних засобів навчання стали новим етапом у розвитку технологічного підходу.

Це дозволило перейти від простого використання ТЗН до інтеграції інформаційних технологій у навчальний процес.

Сьогодні технологічний підхід в освіті характеризується інтеграцією цифрових технологій у навчальний процес. Використання комп'ютерів, інтернету, інтерактивних дошок та мобільних пристроїв стало невід'ємною частиною освітнього середовища. Цифрові платформи та онлайн-курси надають можливість дистанційного навчання, розширюючи доступ до освіти для широкого кола людей.

Однією з ключових сучасних тенденцій є персоналізація навчання. Завдяки адаптивним технологіям освітні програми можуть підлаштовуватися під індивідуальні потреби та рівень підготовки кожного учня. Це дозволяє підвищити ефективність засвоєння матеріалу та мотивацію до навчання.

Крім того, активно розвиваються технології віртуальної та доповненої реальності, які надають можливість створювати інтерактивні навчальні середовища. Це сприяє глибшому розумінню складних концепцій та підвищує зацікавленість учнів.

Незважаючи на значні переваги, впровадження технологічного підходу в освіті стикається з низкою викликів. Серед них – необхідність постійного оновлення технічного обладнання, підготовка педагогів до роботи з новими технологіями, а також забезпечення рівного доступу до цифрових ресурсів для всіх учнів.

Перспективи розвитку технологічного підходу в освіті пов'язані з подальшою інтеграцією штучного інтелекту, розробкою нових методів персоналізації навчання та створенням інтерактивних навчальних середовищ. Співпраця між освітніми установами, технологічними компаніями та дослідниками сприятиме розробці ефективних рішень для сучасної освіти.

У майбутньому очікується подальша інтеграція штучного інтелекту в освітній процес, що дозволить ще більше персоналізувати навчання та автоматизувати рутинні завдання. Проте важливо зберігати баланс між технологічними новаціями та традиційними педагогічними методами, забезпечуючи гармонійний розвиток особистості учня.

Сучасні тенденції спрямовані на створення гнучких, адаптивних та доступних навчальних середовищ, що відповідають потребам кожного учня. Однак успішна реалізація цих тенденцій вимагає подолання існуючих викликів та активної співпраці всіх учасників освітнього процесу.

Висновки. Еволюція технологічного підходу в освіті свідчить про безперервний процес удосконалення методів навчання відповідно до суспільних та науково-технічних змін. Від традиційних форм навчання до впровадження сучасних цифрових інструментів – кожен етап розвитку відзначався прагненням зробити освітній процес ефективнішим, доступнішим та персоналізованим. Сьогодні ключовими тенденціями є використання гнучких, адаптивних та доступних технологій, віртуальної реальності та штучного інтелекту, що значно розширює можливості навчання, відповідає потребам кожного учня. Проте важливо враховувати виклики, пов'язані з доступністю технологій, необхідністю підготовки педагогів та підтримкою традиційних педагогічних підходів. Майбутнє освіти полягає у поєднанні технологічного прогресу з людяністю та критичним мисленням, що забезпечує гармонійний розвиток сучасного суспільства.

Список використаних джерел

1. Дейніченко Т., Дейніченко, Г., Аннас, Ю. Деякі характеристики технологічного підходу в освіті: історичний аспект. *Збірник наукових праць*. Харків:

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. 2024. №24 с. 62-69 URL:<https://dspace.hnpu.edu.ua/items/faacd08c-8128-4ca2-8a4a-cc1e4ad3a078>

2. Зязюн І. А. (2001). Технологізація освіти як історична неперервність. URL:<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/6145/1/%D0%B7%D1%8F%D0%B7%D1%8E%D0%B4.pdf>

3. Княжева І. А. Технологічний підхід у педагогічній освіті. *Теорія і методика професійної освіти*. 2023. 1 том (№63) с. 163-166

4. Романова Г. М. Інноваційні технології навчання: навч. посіб. Київ: Національний транспортний університет, 2017. 143с.

5. Янкович О., Беднарек Ю., Анджеєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навч.-метод. посіб. Тернопіль: ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с. URL:<http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/9075>